

Dve tretiny pacientov v slovenských nemocniciach ohrozuje podvýživa. Riešením problému by štát ušetril za hospitalizácie aj liečbu.

Bratislava, 18. apríl 2023 - Podľa výsledkov nezávislého prieskumu v slovenských nemocniciach je až 64 % hospitalizovaných pacientov v stave alebo v riziku podvýživy. Samotnou podvýživou trpí takmer štvrtina Slovákov v nemocniciach. Na tento alarmujúci stav poukazuje Slovenská spoločnosť parenterálnej a enterálnej výživy (SSPEV), ktorá sa zaoberá problematikou klinickej výživy, ako aj odborní lekári zo slovenských nemocníc.

Prieskum o stave výživy pacientov v našich nemocniciach realizovala SSPEV s podporou medzinárodného edukačného grantu Asociácie výrobcov klinickej výživy. V spolupráci s odborníkmi v 8 slovenských nemocniciach spoločnosť SSPEV skúmala nutričný stav celkovo u 752 pacientov (49 % žien a 51 % mužov) hospitalizovaných na rôznych oddeleniach – najviac na chirurgickom, neurologickom a internom oddelení, ako aj na onkológii a geriatrickej. Prieskum zároveň preveroval aj systém organizácie nutričnej starostlivosti v týchto nemocniciach.

Normálny stav výživy mala iba niečo viac ako tretina pacientov, **v riziku podvýživy bolo 40,6 % pacientov a 23,5 % pacientov už trpelo podvýživou (takmer štvrtina).**

Výsledky komentuje MUDr. Juraj Krivuš, prezident Slovenskej spoločnosti parenterálnej a enterálnej výživy a zástupca prednostu I. internej kliniky UNM a JLF UK:

„Zistenia z prieskumu pre nás žiaľ nie sú prekvapujúce. Dlhodobu upozorňujeme na to, že v slovenskom zdravotníctve neexistuje systém nutričného manažmentu, čo je veľkou chybou. Enterálna a parenterálna výživa je totiž súčasťou terapie pacientov a dokáže výrazne ovplyvniť výsledky liečby.“

Slovensko je na tom horšie ako európsky priemer. Zistenia z klinických štúdií Medzinárodnej asociácie výrobcov klinickej výživy (Medical Nutrition International Industry) dokazujú, že v celoeurópskom meradle je v riziku podvýživy v priemere každý štvrtý pacient prijatý do nemocnice. Na Slovensku je v stave alebo v riziku podvýživy viac ako každý druhý pacient vo vyššie uvedených špecializáciách. Odhadované náklady zdravotnej starostlivosti súvisiace so zlým stavom výživy predstavujú v celej EÚ až 170 miliárd EUR ročne.

Podvýživa predlžuje pobyt pacienta v nemocnici, čo sa samozrejme premieta aj do nákladov na liečbu. Správny nutričný manažment dokáže skrátiť dobu hospitalizácie o 3 a viac dní a znížiť percento komplikácií až o polovicu. Mortalitu pacientov dokáže nutričný manažment znížiť dokonca až o štvrtinu. **Nutričný manažment ako súčasť liečby**

Podvýživa pacientov je spojená s množstvom rizík. Tie začínajú častejším výskytom komplikácií pri liečbe vrátane infekcií, pokračujú zhoršením stavu a kvality života dospelých pacientov alebo nedostatočným vývojom u detí, až po vyššiu úmrtnosť. S tým sú samozrejme spojené aj zvýšené nároky na zdravotnícky personál a náklady na liečbu.

Na liečbu malnutričných pacientov sa využívajú princípy tzv. [enterálnej výživy](#). Tá je súčasťou liečby pacienta a predstavuje vyváženú zmes základných živín, minerálov, vitamínov a stopových prvkov. V prípade [parenterálnej výživy](#) (t.j. do žily) ide o podávanie výživových roztokov pacientom, ktorí z rôznych dôvodov nedokážu prijímať potravu bežným spôsobom a nemôžu prijímať ani enterálnu výživu

MUDr. Michal Gergel, PhD., chirurg UNB, Nem. Akademika Ladislava Dérera, hovorí: „Je mimoriadne dôležité, aby v nemocniciach existoval systém nutričného manažmentu, na ktorý

budú dohliadať odborníci. Spolupráca medzi lekárom, odborníkom na výživu a kuchyňou je pre správny priebeh liečby nevyhnutná.“

Chýba fungujúci systém

Podľa vyjadrenia lekárov je u nás starostlivosť o malnutričných pacientov len na snahe a ochote zdravotníckeho personálu. V nemocniciach chýba rola nutričného terapeuta, neexistuje screening stavu výživy pacientov pri prijatí alebo prepustení z nemocnice.

V rámci štúdia medicíny neexistuje vzdelávanie lekárov v nutričnej starostlivosti, a to ani po ukončení štúdia. Vzdelanie v tomto odbore môžu získať študenti Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave, prípadne stredných zdravotníckych škôl.. Následne však nenájdu uplatnenie v praxi a tak končia v komerčnej sfére alebo úplne mimo odboru. Prepojenie štúdia s potrebami pacientov a nemocníc úplne absentuje.

„Podľa výsledkov uvedeného prieskumu ako aj na základe skúseností lekárov je situácia v slovenských nemocniciach skutočne alarmujúca. Vyzývame preto Ministerstvo zdravotníctva SR, aby v nemocniciach zaviedlo funkčný model nutričného manažmentu. Je potrebné vytvoriť správne postupy, štandardy a funkcie v nemocniciach a prepojiť ich so systémom vzdelávania,“ uzatvára MUDr. Juraj Krivuš.

Viac o SSPEV:

Slovenská spoločnosť parenterálnej a enterálnej výživy sa zaoberá problematikou klinickej výživy a porúch metabolizmu. Spája zdravotníckych pracovníkov rôznych špecializácií, lekárov, farmaceutov, zdravotné sestry a ostatných pracovníkov v zdravotníctve a v príbuzných odboroch. Hlavným cieľom odbornej spoločnosti je zvyšovanie povedomia o možnostiach nutričnej starostlivosti a tým zlepšenie kvality života pacientov. SSPEV je registrovaná v Slovenskej lekárskej spoločnosti.

Viac o prieskume:

Prieskum o stave výživy v slovenských nemocniciach sa konal od jesene 2021 a bol ukončený v januári 2023. Realizovaný bol v týchto nemocniciach: Nemocnica Poprad, Špecializovaná nemocnica Sv. Svorada Zobor, Svet zdravia Banská Štiavnica, Univerzitná nemocnica Bratislava Nemocnica akademika L. Dérera, Univerzitná nemocnica Martin, Univerzitná nemocnica s poliklinikou Milosrdní bratia Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota. Prieskum bol realizovaný pod dohľadom odborných garantov v každej nemocnici.

Prieskumu sa celkovo zúčastnilo 752 pacientov z nasledovných oddelení: chirurgia, neurológia, interné oddelenie, onkológia a geriatria. Štatistické spracovanie výsledkov prieskumu uskutočnila Univerzita Palackého v Olomouci.